

De wereld kent hem als één van de beste soulzangers aller tijden, maar voor een select gezelschap is hij vooral hun dominee. Elke zondag wordt in een buitenwijk van **Memphis** gezongen, gedanst en gepredikt met Al Green als inspirerende voorganger.

tekst en foto BAS VAN OORT

Soul op zondag

Dominee Al Green gaat voor in zijn kerk, Full Gospel Tabernacle in Memphis.

Panamericana, Chili

Chili was al schizofreen toen Salvador Allende en Augusto Pinochet het land met ferm linkse respectievelijk rechtse hand bestuurden, en daar is tot op heden weinig aan veranderd.

Wie de Panamericana – een deel van de woest exotische Pan-American Highway zoals die in de strips van Michel Vaillant voorkwam – afrijdt, krijgt meteen te zien hoe die tweedeling vandaag de dag werkt.

Naast die smetteloze, gelikte en verlichte snelweg liggen louter geïmproviseerde, schamele sloppenhutjes. Het Chileense schisma lijkt op dat van Zuid-Afrika: doordat een deel van de bevolking (om precies te zijn het zwarte deel) het vuile werk opknapt, kan een ander deel van de mensen (de oude kolonialen, in het Chileense geval de voormalige Spanjaarden) een lekker leventje leiden.

Op de Panamericana, die ik bedwing in een aftands Nissanbakke, rijdt de witte bovenklasse in auto's met airconditioning, worden de tolkassa's bemand door brave, lichtgekleurde functionarissen, en vent de in de zon staande onderklasse een appel, flesje water of broodje uit in de lange files die zich voor de tolhuisjes vormen.

Voor de voor- en nadelen van het klassenconcept uit te diepen eerst even over het dagelijkse leven te Santiago. Vlagvertoon en mili-

Naast de gelikte snelweg liggen geïmproviseerde sloppenhutjes

taire parades zijn er aan de orde van de dag, terwijl de zon op oudtestamentische wijze tegen de gevels van de strakke, fris-fascistisch uitzijnde ministeries bikkelt.

De Santiagonees waagt zich niet op straat zonder zijn terlenka pantalon, diens vrouw niet zonder kurken sleehakken onder haar even bronzen als welgevormde kuitjes. De hoofdstad vormt zodoende een guitige combinatie van licht ontlambare ambtenaren, knappe Chileensen die het lonken niet nalaten en een enkele, eenzaam hamerende koper-slager.

De huidige regering is centrumrechts en stabiel. De bevolkingsgroep die dat het meest betreurt, is die van de donkere mensen. Ze wonen in afgelegen sloppenwijken, komen in bussen 's ochtends vroeg de stad in om het werk te doen waar witte Chileenen niets van willen weten.

Chili is een fijn land geworden na de dictatuur: opgeruimd, zonnig, vol schitterende natuur, vele wijnen en lekker eten. Maar voor de straatvegers, ontbijtserveersters en snelwegventers is alles altijd gebleven zoals het was. Ze gaan voor dag en dauw op pad, staan de hele dag in de zon zwart te bakken terwijl ze de elite, al een eeuw lang, op de Panamericana langs zich heen zien razen.

Journalist Dylan van Eijkeren reist in dertig dagen de wereld rond en doet per bestemming verslag in PS de Wereld.

Om tien uur in de ochtend is het grootste deel van de Full Gospel Tabernacle in Memphis nog leeg. Linksvoor in de kerk luistert een groepje vrouwen aandachtig naar de godsdienstonderwijzer, een man van een jaar of veertig met een wit pak aan en daaronder een zwarte coltrui.

Bible class is bezig. De vrouwen doen mee. Notitieblokken in de aanslag om aantekeningen te maken. Af en toe wordt luid en zangerig geantwoord op de retorische vragen die de onderwijzer in zijn monoloog laat vallen. Meestal met een instemmend *amen*, soms klinkt er een nog veel overtuigender *halleluja*.

Kijken naar dit schouwspel heeft iets intiems. De zondag is heilig in Memphis. Alle aanwezigen – mits geen toerist – zien er op hun allerbest uit. De mannen in pak, de vrouwen in mantelpak of jurk, hun haar opgestoken en de lippen gestift. Witte kleding overheerst, maar een paar vrolijke en kleurrijke creaties springen in het oog. Hoogtepunt: een vrouw volledig in paars, inclusief ketting, broche, armband en een hoed die op Prinsjesdag niet zou misstaan.

Iedereen is welkom

De Full Gospel Tabernacle heeft niet zomaar een voorganger. Dit is de kerk van dominee Al Green (68), de legendarische soulzanger die wereldhits scoorde met *Let's stay together* en *Tired of being alone*. "Voor 1976 was dit een kerk als zo veel andere in het zuiden van de Verenigde Staten," vertelt Danny James Taylor, sinds een paar jaar conciërge in de kerk, die rondloopt met een grote sleutelbos aan zijn riem. Ook hij is volledig in het wit gekleed. "Maar sinds meneer Green de kerk heeft overgenomen, is de Full Gospel Tabernacle een stuk bekender geworden. Er komen meer toeristen op af. Vooral voor meneer Green natuurlijk, want zo vaak kun je hem tegenwoordig niet meer live zien zingen. Maar de regel in onze kerk is: iedereen is welkom. En iedereen mag de dienst bijwonen. Zolang je je maar netjes en respectvol gedraagt. De dominee vraagt ook vaak tijdens de dienst aan bezoekers waar ze vandaan komen. Dan is het wel zo netjes om even op te staan en jezelf voor te stellen."

Green is niet altijd bij de dienst. Taylor: "Dat hangt af van zijn agenda en hoe hij zich voelt. Hij beslist geregeld op het laatste moment of hij gaat of niet. Zijn komst is in elk geval nooit aangekondigd. En als hij er is, valt hij pas ergens halverwege de dienst binnen. Hij is er nooit vanaf het begin."

Langzaam maar zeker stroomt de kerk steeds voller, tot de banken voor ongeveer de helft gevuld zijn. Met stuk voor stuk vrolijke mensen die elkaar hartelijk begroeten. Een hechte gemeenschap waar enthousiasme en betrokkenheid vanaf stralen.

De man die het woord had tijdens het godsdienstonderwijs, opent de dienst. Hij begint vrijwel direct met zingen, bijgestaan door een zeskoppige band, rechts van het altaar, en het koor, dat op een verhoging erachter staat. Dat doet hij met verbluffende stem. En al snel blijkt, als er meer mensen een microfoon in hun handen hebben: iedereen in deze kerk heeft een gouden keel. Vanaf minuut één is de dienst een explosie van muzikaliteit.

Het kerkgebouw is juist vrij sober. Achter het altaar staat een groot, wit kruis. Aan de muur hangen enkele schilderijen. Het laatste avondmaal, een portret van Jezus en een grote waterval. Ook hangt er een foto van een jonge, lachende Al Green. Verder weinig tierelantijnen. In een halve cirkel staan drie rijen kerkbanken naar het altaar gericht. Precies in het midden achter het altaar staan vier comfortabele leren fauteuils. De meest linker is nog leeg. Over de leuning hangt een sjerp waar 'Reverend Green' op staat. Zelfs nu de dienst begonnen is, is het voor de kerkgangers en bezoekers afwachten of Green er vandaag zal zijn of niet. Dat geeft een prettige spanning.

Al bijna veertig jaar

Green begon zijn kerk bijna veertig jaar geleden, in 1976. Hij had net zijn absolute hoogtijdagen als soulzanger gehad. Het verhaal achter zijn herboren geloof gaat terug naar een paar jaar daarvoor. In 1973 vond Green al dat hij te veel afstand had genomen van de spirituele en muzikale weg die God voor hem bedoeld had. Een jaar later gebeurde er iets wat volgens velen zijn leven veranderde. Zijn ex-vriendin Mary Woodson stond onverwacht in zijn huis en gooide een pan kokend hete grutten over Green

heen, die op dat moment in bad zat. Vervolgens liep ze naar zijn slaapkamer en schoot ze zichzelf dood met zijn wapen. Tijdens zijn maandenlange revalidatie van de brandwonden die hij had opgelopen, wijdde Green zich volledig aan het geloof. Na zijn herstel kocht hij de kerk en begon hij de diensten te leiden als dominee.

Als de dienst ongeveer een uur bezig is, komt er iemand door een zijdeur. Sommige bezoekers, met name de toeristen, stoten elkaar aan en fluisteren: "Hij is er! Dat is hem!" Green kijkt niet op of om. Hij oogt volledig op zijn gemak en gaat ontspannen in zijn stoel zitten. Flesje water in de hand, ogen dicht en luisterend naar de gospel die wordt gespeeld. Hij knikt een paar keer instemmend en wiegt al zachtjes mee.

Ook zonder de beroemde dominee is de kerkdienst een belevenis, met fantastische muziek gezongen door stemmen die je omver blazen, maar toch gebeurt er iets als Green uit zijn stoel opstaat en de microfoon pakt. De mensen luisteren aandachtiger, zijn charisma vult de hele kerk. Daar staat hij, misschien wel de beste soulzanger die ooit heeft geleefd, op nog geen vier meter afstand.

Zijn stem is nog net zo zuiver als veertig jaar geleden. Tijdens het zingen laat hij zijn glimlach af en toe zien. De glimlach waar hij al miljoenen harten mee veroverde. Af en toe gooit hij zijn handen in de lucht en zijn hoofd naar achter. Sommige kerkgangers raken volledig in extase. Het is overduidelijk dat Green het hoogtepunt van de dag is. Hij geniet nog steeds zichtbaar van de aandacht en de bewondering. Maar nog meer geniet hij van de muziek en zijn kerk. Tussen het zingen door staat hij achter zijn kathedraal en preekt hij.

Inspiratie

"When somebody is having a bad day, you don't make it worse." Het zijn de woorden die het meest blijven hangen van de hele dienst, uit een verhaal dat Green vertelt over een gebeurtenis in de week voorafgaand aan deze zondag. Hij zat rustig in zijn auto, bij een tankstation, toen een vrouw met haar auto zo bij hem achterop knalde. Green vertelt het met verbazing in zijn stem, alsof de vrouw die tegen zijn auto botste een roodborstje is dat op een prachtige zomerdag pardoes tegen het keukenraam is gevlogen – weerloos en onschuldig.

Hij stapte uit om poolshoogte te nemen, vertelt hij verder, zag dat de vrouw overstuur was en hoorde haar verhaal aan. Zoontje ziek, geen vader in het spel, moeite om het schoolgeld op te hoesten. Green: "Conclusie: deze vrouw heeft problemen, waar ze 's nachts van wakker ligt. Moet ik dan voor een klein deukje in mijn auto verzekeringsgegevens uitwisselen? Haar laten opdraaien voor wat simpele blikschade?"

Hij herhaalt zijn woorden nog eens. Zachter nu. Zodat alle lettergrepen langzaam over de kerkbanken rollen. "When somebody is having a bad day, you don't make it worse."

En dan begint hij weer te zingen.

Dienst bijwonen?

De Full Gospel Tabernacle is voor iedereen toegankelijk. De kerkdienst op zondagochtend begint rond 11.30 uur.

Adres: 787 Hale Road, Memphis (vlak bij Graceland)

